

**ERFA-gruppen om rottebekæmpelse
Østerbrogade 226
2100 København Ø**

Til Folketingets Plan og Miljøudvalg

14. maj 2017

B-124 - Foretræde den 17. maj 2017

ERFA-gruppen om rottebekæmpelse har fulgt udviklingen i Miljøstyrelsens rottebekæmpelse gennem mange år (årtier). En bekendtgørelse fra 2001 blev først moderniseret i 2012 gennem en massiv oplysningsindsats fra ERFA-gruppen overfor Folketingets Miljøordførere. Indførelsen af rotte-klap-spærrer har vist sig at være en fornuftig disposition trods modstand fra flere sider. Område efter område med rotte-klap-spærrer melder om kloakrottefri status.

Derfor lægger B-124 op til en yderligere anvendelse af rotte-klap-spærrer, som kan anvendes ca. 99 % af de steder det giver mening at anvende dem.

Med vedtagelsen af B-124 vil Folketingets ja-stemmer pålægge Regeringen at tage ansvar for at revidere bekendtgørelsen i retning af forebyggende giftfri indsats mod kloakrotter. Jo færre kloakrotter desto færre overfladerotter.

Det meget store antal klagesager fra borgere, der pligtskyldigt indberetter rotteangreb skal nedbringes. Risikoen for sygdomsspredning fra rotter skal nedbringes.

Opdriften (på 300%) i antal rotteklager skyldes desværre en forfejlet indsats mod rotter fra Miljøministeriet. Det var ERFA-gruppen der fik indført forsøg med rotte-klap-spærrer i 2007 og det var ERFA-gruppen der dokumenterede deres gode effekt dels i Hillerød. Siden har også Bornholm, Malmø, Høje Taastrup, Århus og mange andre steder haft glæde af rotte-klap-spærrer.

ERFA-gruppen arbejder med egne midler og med de midler kommuner i sin tid bevilgede til f.eks. Torben Sønnichsen: Forslag til Paradigmeskift i Dansk Rottebekæmpelse.

Miljøstyrelsen vedbliver med at krybe uden om en effektiv indsats mod rotter, hvilket bl.a. ses i Miljøstyrelsens kommentarer til B-124. Miljøstyrelsen mener ikke at de tog fejl i deres giftpolitik og indførelsen af såkaldte sikringsordninger.

ERFA-gruppen har gennem årene haft stor politisk bevågenhed, hvor Miljøstyrelsens embedsværk med ansvar for rottebekæmpelse hyppigt har beklaget sig over manglende politisk bevågenhed.

En ja-stemme til B-124 vil være en kraftig opfordring til at siddende Miljøminister og Miljøministeriet tager skeen i den anden hånd og indarbejder de forslag i en ny bekendtgørelse, som ERFA-gruppen har fremsendt. Miljøministeriet må koordinere indsatsen mod rotter med Sundhedsstyrelsen og Trafik- og Bygningsstyrelsen, sidstnævnte for nødvendig ændring af bygningsreglementet.

På ERFA-gruppens vegne

Torben Sønnichsen, Formand

Mikkel Dahl Hansen, Rolf Bekker Ravnskov og Torben Jensen

Notat til besvarelse af Generelt notat vedr. bekæmpelse af rotter af 6. april 2017 Miljø- og Fødevareministeriet.

Udviklingen af rottebestanden: Der har aldrig været flere borgeroplevede rotteangreb end i de seneste år. Man må tage udgangspunkt i dagspressens analyser og optegnelser der viser at antallet af borgere der oplever rotter og rotteangreb er stigende og ikke faldende, som man må kunne forvente ved den indsats som Miljøstyrelsen er ansvarlig for. Miljøstyrelsen bør udstille bindende mål for sin indsats.

Svana ved Mikkel Hald udtrykker da også i TV Lorry at rottebekæmpelsen er løbet Svana af hænde.

For ca. 15 år siden udtalte Peter Weile fra Miljøstyrelsen at et normal-år er et år, hvor man registrerede 60.000 anmeldelser. Ligeledes udtalte Peter Weile gennem dagspressen at halvdelen af udgifterne til renoivering af kloakkerne i Københavns Kommuner skyldes rotteangreb i kloakkerne. Nu er vi på 180.000 anmeldelser årligt, en stigning på 300%.

Sygdomsrisiko: Miljøstyrelsen synes ikke at tage sagens udvikling alvorligt, da den hidtidige indsats ikke kan ses i en nedgang i antal rotteangreb på trods af at kommunerne bruger flere penge nu end nogensinde og følger de råd som Miljøministeriet udsteder til kommunerne.

Miljøministeriet synes ikke klar over hvor stor smitte- og sygdomsrisiko kloakrotterne udgør for folkesundheden. Kloakrotter er raske smittebærere af en lang række sygdomsfremkaldende organismer herunder herpes, candida, svampe, parasitter, og Weils syge. Folk er døde af kontakt med kloakrotter eller ved indtag af rotteurin. De mange ekstremregne hændelser bringer befolkningen i kontakt med rotter og senest så vi at foldboldfans smed rotter ud på Brøndby stadion.

Dertil kommer der nu mange andre tilstødende uforklarlige utilsigtede hændelser såsom infektioner efter operationer på de danske sygehuse, nu også af uforklarlige angreb af kødædende bakterier og MRSA i de danske sygehuse, der alle har rotter i deres kloakker og som ikke har installeret rotte-klap-spærrer, fordi dette ikke er taget med i bekendtgørelsen fra 2012. Disse nye infektionssygdomme skyldes bakterier og virus som man ikke kan behandle med penicillin, som meget vel kan stamme fra de kloakrotter der lever i og ved sygehusene. I Århus har man udtaget kloakrotter fra sygehusets kloaksystem for at forske i hvilke miljøfremmede stoffer kloakrotterne optager og hvorledes deres immunforsvar kan klare eksponering af de mange farlige stoffer i sygehusenes spildevand. Rapporten er ikke offentlig tilgængelig.

Det er dette, der er baggrunden for forslaget om at gøre sygehusene kloakrottefrie med rotte-klap-spærrer og ikke undtage dem fra bekendtgørelsen i 2012 vel vidende at sygehuse ejes af regionerne.

Miljøstyrelsen har og er ansvarlig for at dansk rottebekæmpelse er slået fejl og det er da også noteret at Statens Skadedyrslaboratorium i Virum blev nedlagt på grund af manglende resultater i rottebekæmpelsen.

Der synes ikke belæg for de forsøg på statistiske udredninger om rottebestand etc. der foretages i Miljøstyrelsens notat så meget desto mere at indsamling og bearbejdning af rottedata ikke er underlagt Danmarks statistik. Så der er ingen evidens i de årsagssammenhænge Miljøstyrelsen bevæger sig ud i omkring faktorer der har betydning for rottebestanden.

At der er flere der anmelder rotteangreb kan slet og ret tolkes som at der er 3 gange så mange rotteangreb nu som i normalårene i nullerne og ikke med de forklaringer Miljøstyrelsen kommer med.

Den faktor der har haft størst betydning for opblomstringen i antal rotteangreb er:

1. Overbefolkning af kloakrotter i kommunernes kloakker, der medfører at rotterne søger op og over i selv helt ny-kloakerede områder såsom Trekroner og Ørestaden. Der er jo tale om vandrerrotter som er udbredt over det ganske land takket være Miljøstyrelsens arbejde for kloakeringer over det ganske land. Områder der ikke før havde rotter har samtidigt med kloakeringer fået tilført rotter via forsyningsselskabernes kloakker. Derfor er det vel ikke for meget forlangt at forsyningsselskaberne får pålagt at anvende rottespærrer så de holder kloakrotterne inde i egne rørledninger i stedet for at forsyne oplandet med kloakker og kloakrotter. Omkring bemærkninger om misligholdelse af kloakker er dette en udokumenteret påstand og kan ligeså godt gælde forsyningsselskabers misligholdelse, som lodsejers påståede misligholdelse. Det er derfor med stor interesse at ERFA-gruppen har noteret sig at Claus Møller Pedersen fra Århus vand har foreslået at forsyningsselskaberne overtager ejerskabet af de mange nu privatejede stikledninger som forsyningsselskaberne modtager spildevand fra.
2. Miljøstyrelsens bekæmpelsesstrategi har jo netop været fejlslagen fordi det har vist sig at den rottegift man anbefalede at bruge forebyggende i de grimme metal rottegiftkasser som Miljøstyrelsen har anbefalet i tidligere vejledninger blot fungerede som rottefoder fordi giften viste sig virkningsløs på grund af resistens. Miljøstyrelsens giftstrategi er derfor den direkte årsag til at den forebyggende giftudlægning ingen virkning havde snarere det modsatte og gavnede rotterne.
3. Der er ingen belæg for at påstå at klimaet har haft indflydelse på en større rottebestand i og med at Miljøstyrelsen netop ikke kan opgøre rottebestanden, og der ikke er forsøgt valide tiltag, der kunne estimere rottebestanden i by og på land.

Udfasning af gift:

Miljøstyrelsens giftpolitik har været en fejl i mange år. At anvende den svage gift før indtil det er påvist at giften er virkningsløs før man kunne tillade at anvende en lidt stærkere gift, har vist sig at være en fejlagtig metode udtænkt af Miljøstyrelsen. Når man nu ved at traditionel rottegift med Bromadiolon efter årtiers anvendelse ingen virkning har i rottebekæmpelsen på grund af resistens så er det jo ejendommeligt at Miljøstyrelsen vedblivende indtil 2013 og i vejledningen forklarer hvorledes man skal fodre rotter med virkningsløs gift. Dette virker da ikke betryggende, når der i de samme år er sket en 300 % øgning i rotteangreb fra 60.000 i et normalår til 180.000.

Man kan undre sig over at de forebyggende og giftfri metoder som ERFA-gruppen har udviklet med anvendelse af rotteklap-spærrer er gået så upåagtet hen over Miljøstyrelsen, ja nærmest er blevet negligeret, trods de flotte resultater på Bornholm, Hillerød, Halmtorvet og 3-400 andre lokaliteter, nu hvor der er opsat næsten 90.000 rotteklap-spærrer og hvor der indløber erfaringer fra de områder, de er anvendt at der ingen kloakrotteproblemer er mere og hvor driftstilsyn er til at overkomme.

Giftfri metoder er metoder der ikke fordrer anvendelse af gift og her har Svana udgivet metoder som en ugle-pind og en rovfugle-balje, hvor man bruger disse fugle arter til at bekæmpe rotterne.

Man må så håbe at de ikke æder giftsvækkede rotter, som jo er det som Miljøstyrelsen beskriver som op koncentrering i fødekæden. Ja Miljøstyrelsens giftpolitik har bevirket at en masse rotter og mus delvist svækket af gift var nemmere bytte for rovdyr og rovfugle i den danske natur.

I landbrug bruges ekstremt mange ressourcer til tilsynsbesøg som kunne spares væk, og bekæmpelsen overlades til landmændene, der blot kan tilbydes et kursus i forebyggende giftfri indsats.

At Miljøstyrelsen ikke har været vaks i EU-biocid bekendtgørelsen er en skam. For her kunne man have legaliseret anvendelse af CO2 også kaldet tøris til bekæmpelse af rotter i ved nedpumpning rottegangene, en metode der anvendes i dyreparker i Tyskland med stor succes. Der skal ikke ret meget CO2 til at dræbe en rotterne i gangene og der er ingen bivirkninger ved metoden. Ved blot en 10-15 % CO2 i gangene dør rotterne. CO2 kendes i gartnerier hvor CO2 er et vækstmedium, og i supermarkeder hvor det sprøjtes ud i grøntafdelinger, ligesom fiskeriet kender anvendelsen af tøris. CO2 kendes også som rottegift af laboratorier og til drab af mink i lukkede kamre, ingen bivirkninger.

Miljøstyrelsen bør pålægges politisk at arbejde for at legalisere CO2 til rottebekæmpelse i landbrug og dyreparker. Det er vel ikke EU-landene der skal bestemme om vi må bruge tøris til rottebekæmpelse i dyreparker og landbrug.

Sikringsordningerne har ikke samme betydning længere som før, og der ses mange opsigelser af sikringsordninger, fordi der ikke længere må anvendes gift i disse kasser.

En rationeringsordning på mere virksom akut virkende gift må derfor indføres ligesom i Sverige. En kortvarig gifthanvendelse giver resultater og derefter indføres rotte-klap-spærrener.

Ligesom alle der køber gift skal redegøre for gifthanvendelsen, ligesom sælgerne, og der bør registreres hvilket autorisation der har købt og anvendt hvilken gift. Adgang til dispensationer skal frigives mod dokumentationskrav og registreres under autorisationshaveren.

Kommunernes arbejde med rottebekæmpelse:

Miljøstyrelsen anerkender ikke det faktum at kommunerne ikke sætter rotte-klap-spærrener op når kommunerne skønner det er hensigtsmæssigt og teknisk muligt, derved undlader kommunerne at opsætte rotteklapspærrener op alt for mange steder og de beder heller ikke forsyningsselskaberne om at sætte dem op i stikledningerne ved skel. Det er for længst påvist at der kan sættes rotte-klap-spærrener i 99 % af alle stikledninger og at kommunerne anvender denne juridisk angribelige formulering til at spare på budgetterne.

Rotte-klap-spærrener skal anvendes systematisk, således at de afgrænser byområder for indvandring af kloakrotter, således som vi gjorde ved Hillerød Hospital. Derfor skal kommunerne kun undlade med at sætte rotte-klap-spærrener når det er beviseligt og dokumenteret teknisk umuligt. Passus med "hensigtsmæssigt og teknisk muligt" er kritiseret af miljøjurister, der opfatter det som en gummiparagraf der tjener det formål at kommunerne kan reducere anvendelsen af rotte-klap-spærrener.

Rottebekendtgørelsen skal ændres til at indføre bestemmelser for anvendelse af rottespærrener dels ved sygehuse, dels i forsyningsselskabernes områder som skelbrønde og dels således at rottespærrener områdevis afgrænser rotternes indvandring og succes. Rotte-klap-spærrener fungere fint som forebyggende og er en giftfri metode hvor udgifter til tilsyn og vedligehold er langt mindre end ved den traditionelle rottebekæmpelse med rottefælder og gift.

Kommunerne bør derfor indføre områdevis kloakrottebegrænsning med rotte-klap-spærrener og indsamle data fra disse områder og følge med i nedgangen af rotteangreb og rotteklager områdevis i prioriteringsområder. Hillerød Hospital svarer til en bydel med 30-40 bygninger og med en daglig "befolkning" på 3-5000 (patienter, personale og beboere). Eksemplet med Hillerød kan eftergøres i mange kommuner, og i et område som Halmtorvet har man har gjort lignende erfaringer trods voldsomme rotteangreb i årtier, trods 250 blikkasser med virkningsløs rottegift leveret af 9 forskellige firmaer i årtier.

Etablering af "rottefælder" i kloakker:

Begrebet rottefælder må redifineres:

En rottefælde er et elektronisk eller mekanisk system der dræber rotter og hvor man jager rotterne.

En rotte-klap-spærrer er en mekanisk enhed der monteres i kloakstikledninger og som virker passivt ved at forhindre kloakrotter i at komme ind til føde- og redemuligheder under bygningerne. Metoden er giftfri og forebyggende. Og den virker.

Opsætning af rotte-klap-spærrer er altid foregået i samarbejde med en kloakmester, som regel er de også autoriserede til at bekæmpe rotter. Det vil sige at en og samme person er autoriseret til at udføre opgaven.

Det er rigtigt at der er ønsker i branchen om at rottespærrer kan opsættes af folk kun med autoriseret rottebekæmpeskursus bevis. Dette må Miljøstyrelsen og Erhvervsministeriet mægtigt gerne arbejde videre med.

Men i kommunerne og dvs. kloakforsyningerne er der ikke kutyme for at pågældende der monterer udstyr i kloakkerne er autoriseret med kloakmestereksamen, blot der en er overordnet der tager ansvaret for opgavens udførelse, sådan har det fungeret i årtier.

Imidlertid opstår problemerne omkring anvendelse af elektroniske fælder af forskellig art de såkaldte rottedræbere, hvor det er autoriserede rottebekæmpere eller firmaer, der ser en fordel i at bekæmpe rotterne i kloakkerne ved at flytte rundt på rottedræbere af forskellig art. Denne metode anses for at være en meget kostbar metode.

Flere ministerier må inddrages:

Ud over Miljøministeriets ansvar påhviler ansvaret for fejlslagen indsats mod rotter tillige embedsværket i Sundhedsstyrelsen og Trafik- og Byggestyrelsen, hvor en nødvendig ændring af bygningsreglementet er påkrævet.

Torben Sønnichsen

Formand for ERFA-gruppen om rottebekæmpelse.